

העתיד טמון בעתידים

בפרויקט הציוני-חברתי של עמותת עתידים - יש רק מרוויחים: הסטודנטים מקבלים הזדמנות ללמוד ולעבוד בארגון גדול ואיכותי ונהנים מתמיכה כספית ומקצועית, שירות בתי הסוהר זוכה בעתודה אנושית איכותית במיוחד, והפרויקט תורם ומחזק את החברה כולה ■ Win-win...

מקבלים הצעירים במסגרת הפרויקט מלגת קיום (1500 ₪ בחודש) ומחשב נייד, ומשתלבים בעבודה בחברות מובילות. הם לומדים במוסדות להשכלה גבוהה ומצליחים לסיים לימודי תואר ראשון. סטודנטים שבאים לעיתים קרובות ממשפחות קשות-יום, זוכים לעזרה ולתקווה ומקבלים שער לעתיד.

שב"ס השתלב בתכנית לפני כשנה וחצי, ביוזמת הנציב רב גונדר בני קניאק, ותא"ל (מיל.) דבורה חסיד, מנכ"ל עמותת 'עתידים'. היום שירות בתי הסוהר הוא אחד מרשימה ארוכה ומכובדת של 140 חברות מובילות (בהן אמדוקס, רפאל, תנובה, אסם ועוד), שלוקחות חלק ב'עתידים-לתעשייה ולמגזר העסקי, שמה של אחת התכניות של 'עתידים'. הסטודנטים של 'עתידים' המשתלבים בשב"ס, עובדים כשמונה שעות בשבוע בארגון וצפויים להשתלב בעבודה במשרה מלאה בשב"ס בתום לימודיהם. כולם, יש לציין, סטודנטים מצטיינים בתחומי המחשב, המתמטיקה וההנדסה, שמתקשים לעמוד בנטל הכלכלי של הלימודים.

מי שמרכזת את הפרויקט בשירות בתי הסוהר היא רכ קרן גנות. עד לפני שנתיים, שימשה כעובדת סוציאלית בכלא 'אופק'. מאז היא ראש תכנית 'תלפיות' בשב"ס, העוסקת במצוינות, ועכשיו גם מרכזת את 'עתידים'. "כולם מרוויחים מהפרויקט", מסבירה גנות. "הסטודנטים מקבלים הזדמנות ללמוד ולעבוד בארגון גדול ואיכותי. הם נהנים מתמיכה כספית ומקצועית ויש להם אפשרות להיקלט בעתיד במקום עבודה מוביל. אנחנו, כארגון, זוכים באנשים איכותיים ומצוינים ובעתודה טובה. זאת גם דרך נוספת עבור השירות להגשים ערכים של ציונות ואכפתיות. זאת עוד דרך של שירות בתי הסוהר לגלות מעורבות חברתית. מדינת ישראל מרוויחה משום שמדובר במיזם ציוני חברתי, שתורם ומחזק את החברה כולה."

מאת: נעמה תלם

ר/כ קרן גנות

"אנחנו, כארגון, זוכים
באנשים איכותיים
ומצוינים ובעתודה

טובה"

כשעודד אבו קראט היה צריך לבחור בין עבודה בחברת היי-טק לעבודה בשב"ס, הוא לא התלבט אפילו לרגע. אבו קראט, סטודנט מצטיין להנדסת מחשבים בבית הספר הגבוה לטכנולוגיה בירושלים, עובד במינהל הטכנולוגיות של שירות בתי הסוהר במסגרת פרויקט 'עתידים', והוא אחד מארבעה סטודנטים שהשתלבו לאחרונה בעבודה בארגון במסגרת פרויקט זה.

"היה לי ברור", הוא משחזר עכשיו את רגע הבחירה, "שאני בוחר בשב"ס. ידעתי שאין לי עניין לעבוד בחברת היי-טק ששייכת לאיזה מיליונר מחו"ל, שהעיסוק בה הוא רק טכני ושהמקסימום שאני אראה בעבודה שם זה מהנרסים 'פלצנים'... רציתי שלצד המקצועיות הגבוהה, תהיה גם מערכת אנושית, חברתית. לא מערכת שהזיקה היחידה שלה היא לכסף ולרווחים כלכליים. שב"ס, מבחינתי, משלב בין המקצועיות לאנושיות ולפן החברתי. התחושה שלי, לפחות, היא של תרומה למדינה, אבל גם של שייכות. היום אני עושה עבודה שמבחינה מקצועית היא היי-טק, אבל אני לא מנתק ולא תקוע במגדל שן, ההפך. אני נמצא במקום שבו ערכים וטכנולוגיה חשובים באותה המידה."

מתן הזדמנות שווה

עמותת 'עתידים' נוסדה לפני עשר שנים, על בסיס חזון ציוני חברתי, שתכליתו צמצום פערים בחברה הישראלית באמצעות חינוך למצוינות ועידוד לרכישת השכלה אקדמית. מדובר בפרויקט חברתי לאומי, שמטרתו איתור וקידום צעירים מהפריפריה, הגיאוגרפית אבל גם החברתית. האמונה היא שמימוש הפוטנציאל של הצעירים יתאפשר על ידי מתן תמיכה והזדמנות שווה. כך,

התאמה לפרופיל השב"ס

איך זה עובד? מי שמאתר את המועמדים הפוטנציאליים להשתלבות בשב"ס במסגרת הפרויקט, היא עמותת 'עתידים'. שם עושים את הקשר עם המכללות והאוניברסיטאות השונות ברחבי הארץ. האנשים הרלבנטיים שמאותרים באמצעות 'עתידים' מגיעים לראיון אישי אצל ר/כ גנות ואצל נטע גבאי, אשת הקשר מטעם 'עתידים'. הראיון הזה הוא בעצם תחילת הדרך. במהלכו בודקת גנות אם הסטודנט שמולה מתאים ל'פרופיל' שמחפשים בשירות בתי הסוהר. "אנחנו דורשים אנשים אסרטיביים", אומרת גנות, "בעלי יכולת קליטה מהירה. כאלה שיכירו את שב"ס, יבינו במה מדובר ויפנימו לאן הם נכנסים. בכל מפגש כזה עם סטודנט אני בוחנת אותו לא רק לטווח הקצר. ההסתכלות שלי היא קדימה, רחוק רחוק. אני רוצה שבסוף התהליך, הסטודנט הזה גם יתגייס לארגון ויהפוך אצלנו לעובד מן המניין. חשוב לי שהוא יבין ששירות בתי הסוהר הוא לא עוד מקום עבודה. מדובר בארגון ערכי, ציוני, עם מודעות חברתית. זה גם המסר שאנחנו מעבירים מעצם ההשתתפות שלנו ב'עתידים'".

השלב הבא הוא ראיון עם ראש המינהל הרלבנטי, בו עתיד המועמד להשתלב, וקבלת החלטה סופית. "מכיוון שהמינהלים בשב"ס הם כל כך מקצועיים", מסבירה גנות, "המטרה היא למצוא אנשים עם איזושהו ניסיון. לכן אנחנו גם מעדיפים, בדרך כלל, סטודנטים שנמצאים כבר בשנת הלימודים השנייה

שלהם. בכל מקרה, הסטודנטים צריכים להתאים לצרכים השונים של המינהלים. השאיפה שלנו היא לאמץ סטודנטים שישולבו במינהל טכנולוגיה ותמיכה לוגיסטית, ואלה הסטודנטים ש'עתידים' משתדלים להפנות אלינו".

גנות מוסיפה: "ברור לסטודנטים ולנו שבחברות היי-טק בחוץ הם יכולים להרוויח הרבה יותר כסף בתום הלימודים. מצד שני, אנחנו מציעים להם, בנוסף לכסף, דברים שאין במקום אחר מבחינה ערכית, אנושית וחברתית. אנחנו ארגון כליאה לאומי. אנשים שעובדים בשירות בתי הסוהר מרגישים שליחות. מה שקורה בחברה בישראל מעניין אותם, אכפת להם, הם רוצים לתרום. אז נכון, יכול להיות מצב שבו סטודנט יגיד 'אני רוצה לעבוד בחברת היי-טק כי שם ישלמו לי יותר', אבל לשמחתי, עדיין לא נתקלתי בסטודנטים כאלה. הם מבינים שיש דברים שהם הרבה מעבר לכסף".

עודד אבו קראט

אימוץ חם

עודד אבו קראט גדל בחיפה. לצורך הלימודים עבר לירושלים, שם הוא מתגורר היום. הוא ידע מראש כי יהיה לו קשה לממן את לימודיו, ושאלו לא יעמוד בנטל הכלכלי. בכל זאת, לא רצה לוותר. על שירות בתי הסוהר לא ידע דבר. כאשר הגיע הטלפון מעמותת 'עתידים', הופתע. העובדה שחזרו והדגישו בפניו שמדובר באימוץ במסגרת פרויקט 'עתידים', בתוך שב"ס, ריתקה אותו. "בשל הפן החיובי דווקא", הוא אומר. "עניין אותי

"אני נמצא במקום שבו ערכים וטכנולוגיה חשובים באותה המידה"

המהנדסים של המחר

תכנית "עתידיים" נוסדה בשנת 1999, על בסיס חזון ציוני-חברתי שתכליתו צמצום הפערים בחברה בישראל באמצעות חינוך למצוינות ועידוד לרכישת השכלה אקדמית, בעיקר בתחומי ההנדסה והמדעים. התכנית החלה בצה"ל, והיום היא מפעילה בסך הכול תשע תכניות ומסלולים ייחודיים, בהם משתתפים כ-20 אלף צעירים וצעירות - מתכנית "קדם עתידיים", תכניות צבאיות ותכניות אחרי השירות.

תכנית "עתידיים" לתעשייה ולמגזר העסקי פונה לבוגרי השירות הצבאי והלאומי ומבוצעת בשיתוף עם חברות מובילות בתעשייה ובמגזר העסקי. היא מבוססת על "אימוץ סטודנט" ומטרתה לסייע לצעירים מאזורי הפריפריה הגיאוגרפית והחברתית, בעלי פוטנציאל אקדמי גבוה, לזכות בהזדמנות ללימודים אקדמיים בתחומי המדעים וההנדסה, ולהשתלב כבר במהלך הלימודים בעולם התעסוקה במקצועם.

בסך הכול יש לתוכנית "עתידיים" לתעשייה ולמגזר העסקי כ-350 בוגרים, המשולבים כמהנדסים בחברות השונות, וכ-500 סטודנטים שנמצאים בדרכם להיות המהנדסים של המחר.

לדעת איך זה עובד, איך זה ייראה בפועל. השילוב של טכנולוגיה והיי-טק בתוך מערכת בטחונת, שאחראית על חיי אדם, היה בעיני אתגר. נוסף לכך, מדובר בגוף לא מסחרי. היה לי ברור שבמקום כזה אני ארוויח לא רק כסטודנט, שמקבל מלגה, אלא גם כאדם."

ובכל זאת, אילו תגובות אתה מקבל מסטודנטים שלומדים אתך, למשל?

"התגובות מגוונות. הרוב סקרן, רוצה לדעת. ביקרתי בבית סוהר, אז כולם נורא רצו לדעת איך היה, מה רואים בין החומות. יש המון מיתוסים

עינא איאסו

"גם ככה הלימודים לא פשוטים. לבד, לא הייתי יכולה לעשות את זה"

ואיכותיים, שיעלו עוד יותר את הרמה המקצועית והאנושית של הארגון, הגבוהה ממילא. בכל מקרה, הרקע שלי כעובדת סוציאלית בא לידי ביטוי במסגרת הפרויקט בצורה מאד חזקה."

למה הכוונה?

גנות: "אני עוקבת ובודקת כל הזמן את ההשתלבות של הסטודנטים בארגון. שירות בתי הסוהר הוא מערכת לא פשוטה. לא תמיד קל להתרגל ולהשתלב, ולהכיר את הנהלים. נוסף לכך, העיסוק שלי נוגע בתכנים חברתיים ואנושיים, כשנקודת המוצא היא מתן הזדמנות למי שקשה לו."

בימים אלה מתכננים להכניס עוד סטודנטים לשב"ס במסגרת פרויקט 'עתידיים'. היעד, אומרת גנות, הוא להגיע לעשרה סטודנטים, שבעבורם כבר אושר תקציב לשנה הבאה. עכשיו רק צריך לאתר את המועמדים המתאימים ולהמשיך קדימה.

"בסך הכול זהו פרויקט חדש", מסכמת גנות. "גם אצלנו לא רבים יודעים עליו. ובכל זאת, יש כבר ראשי מינהלים ששואלים אותי אם יוכלו לקחת בו חלק ולשלב אצלם סטודנטים בעבודה."

ומה הלאה? גנות אומרת שאולי יום אחד, מישהו מהסטודנטים שמגיעים לשב"ס דרך פרויקט 'עתידיים' יהיה ראש מינהל טכנולוגי. אבו קראט, מצדו, מרים את הכפפה. "אני אהיה ראש מינהל טכנולוגי בשמחה", הוא אומר. "את תפקיד הנציב, אשאיר למישהו אחר..."

שאני יכולה לקבל גם שיעורי עזר אם אני צריכה - אלה דברים משמעותיים מאוד בשבילי, מעבר לזה שהם מאפשרים לי גם לצבור ניסיון". איאסו מסבירה: "שבס"ס אני עובדת יום בשבוע, במסגרת 'עתידיים'. אם שב"ס לא היה מאמץ אותי, הייתי צריכה לעבוד הרבה יותר. ברור שזה היה משפיע לרעה על הציונים שלי, ועל היכולת שלי להתמודד עם קשיים. גם ככה הלימודים לא פשוטים. לבד, לא הייתי יכולה לעשות את זה..."

דור המנהלים הבא

כל הסטודנטים שמתפתחים בפרויקט 'עתידיים' מחויבים להחזיר על כל שנת אימוץ של הארגון - שנה אחת של עבודה בשב"ס. "לא כל סטודנט מעוניין בכך", אומרת גנות. "ואם זה המצב, אז בתום תקופת האימוץ הוא צריך להחזיר את מלגת הקיום שלו. יש מקרים שבהם שני הצדדים - גם אנחנו וגם הסטודנט - לא מעוניינים בהמשך הקשר, ודרכינו נפרדות."

השאיפה היא, כמובן, שהסטודנטים כן ישתלבו. "יש יתרון עצום בכך שהם מגיעים להיות 'עובדים' מן המניין כשהם כבר מכירים את שב"ס, ושלא מדובר בעובדים שעושים הסבה לטכנולוגיה או למחשבים, אלא באנשים שמתמחים בתחומים אלה מראש" מדגישה גנות. "הרעיון, בשני המקרים, הוא לבנות את דור העתיד של מפקדים, מנהלים ואנשי מקצוע בשב"ס. להעשיר את הארגון באנשים טובים

שצריך לנפץ לגבי הנושא הזה. למי ששואל, אני בעיקר מסביר שאני לא סוהר. העבודה שאני עושה היא לא בטחונת. אני עובד בשב"ס, אבל במסגרת המקצוע שאני לומד. אני לא מטפל באסירים."

גם עינא איאסו, כמו אבו קראט, עובדת בשב"ס במסגרת פרויקט 'עתידיים'. איאסו עלתה מאתיופיה והיא בת להורים שמתקיימים מקצבת זקנה. לארץ הגיעו לפני 18 שנים, כשהיתה בת שבע. היא שירתה בצבא בחיל הקשר ואחר כך עשתה מכינה בת שנה. אז גם התודעה אל פרויקט 'עתידיים'. היום היא סטודנטית, שנה שלישית, להנדסת תעשייה וניהול במכללה האקדמית להנדסה בבאר שבע. "לי, באופן אישי, בלי התמיכה והאימוץ של שב"ס, היה קושי גדול מבחינה כלכלית", היא אומרת. "זה היה משפיע ישירות על היכולת שלי ללמוד. לא בטוח שהייתי עומד בזה. המחשב שקיבלתי, העובדה שיש לי מלגת קיום,